

ผลการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครูรักถิ่นด้วยการหนุนเสริม S.A.V.E Model

The Effects of School Development in the Kru Rak Thin Project Reinforced by the S.A.V.E. Model

คัชรินทร์ มหาวงค์¹ ศุภโชค ปิยะสันต์² นรินธร นนทมาลย์^{3*} และ สกาวรัตน์ ไกรมาก⁴

Katcharin Mahawong¹, Supachoke Piyasant², Narin Nonthamand^{3*} and Sakaorat Kraimak⁴

¹ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

² โรงเรียนบ้านห้วยไร่สามัคคี จังหวัดเชียงราย 57240

³ สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

⁴ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จังหวัดพะเยา 56000

¹ Phayao Provincial Education Office, Phayao 56000

² Ban Huairaisamakkee School, Chiang Rai 57240

³ Department of Educational Technology, School of Education, University of Phayao, Phayao 56000

⁴ Phayao Primary Educational Service Area Office, Phayao 56000

*Corresponding author: narin.no@up.ac.th

Received: February 18, 2025; Revised: April 9, 2025; Accepted: April 25, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพ 6Q ก่อนและหลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครูรักถิ่น ด้วยการหนุนเสริม S.A.V.E Model 2) เปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพ 6Q จำแนกตามตำแหน่ง ภาค และขนาดของโรงเรียน หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครูรักถิ่นด้วยการหนุนเสริม S.A.V.E Model กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในโครงการครูรักถิ่นจำนวน 249 โรงเรียน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน คือ ครู ผู้บริหาร และทีมหนุนเสริม เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพ 6Q วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test, Kruskal-Wallis Test และ Mann-Whitney Test

ผลการวิจัย พบว่า 1) โดยภาพรวมผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการสูงกว่าก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการด้วยรูปแบบการหนุนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามตำแหน่ง ภาค และขนาด พบว่า ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตำแหน่ง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลเปรียบเทียบจำแนกตามภาค พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบตามขนาด พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป มีผลการดำเนินการแตกต่างจากขนาดอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: S.A.V.E Model การหนุนเสริม โรงเรียนในโครงการครูรักถิ่น

Abstract

The objectives of this research were 1) compare the assessment results before and after the implementation of school development under the "Kru Rak Thin" project, supplemented by the S.A.V.E. model. 2) To compare the assessment results categorized by position, region, and school size following the implementation of school development under the "Kru Rak Thin" project, supplemented by the S.A.V.E. model. The sample consisted of 249 schools participating in the "Kru Rak Thin" project using stratified random sampling methods, and three informants from each school, including a teacher, an administrator, and a reinforcement team, provided the data. Data collection was conducted using 6Q quality measure evaluation form. The data were analyzed using mean, standard deviation, and nonparametric tests such as the Wilcoxon signed rank test, Kruskal–Wallis test, and Mann–Whitney test.

The results were as follows: 1) Overall, the post-implementation scores were significantly higher than the pre-implementation scores. 2) The comparison of post-implementation scores, categorized by position, region, and school size using the S.A.V.E. Model, revealed no significant differences at the .05 level among teachers, administrators, and reinforcement team. When comparing post-implementation scores across regions using the S.A.V.E. model, significant differences were found at the .05 level. Pairwise comparisons revealed no significant difference in post-implementation scores between the Northeastern and Southern regions, while other regions differed significantly at the .05 level. Schools with 720 or more students demonstrated significantly different performance from the other size categories.

Keywords: S.A.V.E Model, Supplementation, Kru Rak Thin Project

บทนำ

โครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น เป็นโครงการที่เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนในพื้นที่ห่างไกล เป็นการช่วยยกระดับคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กได้อีกทางหนึ่งด้วยแนวคิดการเริ่มพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลที่จะบรรลุแต่งตั้งผู้สำเร็จการศึกษาจากโครงการ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องในโรงเรียนของชุมชนอันเป็นถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง ดังนั้นการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลดังกล่าวนี้ จึงมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างมากเพื่อรองรับครูรุ่นใหม่หลังจบการศึกษาแล้วกลับเข้ามาทำงานในอนาคต การเริ่มพัฒนาคุณภาพโรงเรียนทั้งระบบ และต่อเนื่องจึงจะเป็นการพัฒนาครู ทั้งโรงเรียนไปพร้อมกับการสร้างครูรุ่นใหม่ร่วมกันของเครือข่ายโรงเรียนในบริบทพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น สถาบันอุดมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และศึกษาธิการจังหวัด โดยได้เสริมจุดเน้นไปยังการพัฒนาการเรียนการสอนซึ่งใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School based) ให้ครูเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองร่วมกับเพื่อนครูทั้งโรงเรียน (Professional Learning Community : PLC) ทั้งนี้จะมีปัจจัยส่งเสริมให้โรงเรียนจัดทำและใช้ระบบสารสนเทศ (Information) เพื่อบริหารจัดการโรงเรียน และเทคนิคทางวิชาการโดยการหนุนเสริมจากทีมพี่เลี้ยง (Coach) เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนแบบ Active Learning สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามความสามารถและพัฒนาได้ตามความถนัดและศักยภาพของตน ซึ่งความคาดหวังของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) มุ่งลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูด้วยแนวคิดการผลิตครูอย่างมีคุณภาพผ่านโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น และได้รับการบรรจุเป็นครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนบ้านเกิดของตนเอง นอกจากนั้นเพื่อผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน จึงเตรียม

ความพร้อมสำหรับการพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลที่ครูรุ่นใหม่จะบรรจุให้มีความพร้อมด้วยโครงการพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลโดยใช้แนวคิดพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาโรงเรียนที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบอย่างบูรณาการ โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างทั่วถึงและยั่งยืน ครอบคลุมการพัฒนาในทุกด้านของโรงเรียน ทั้งด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชน ตลอดจนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (อรรถพงษ์ อินต๊ะวงศ์ อนุชา กอนพวง ปกรณ์ ประจันบาน และธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย, 2566)

จากการดำเนินการโครงการพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลโดยใช้แนวคิดพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ที่ได้มีการจัดให้มีทีมหนุนเสริมโรงเรียนปลายทาง เพื่อทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และหนุนเสริมโรงเรียนปลายทางให้เกิดคุณภาพตามกรอบมาตรฐานการคุณภาพ 6Q (6 Quality) ซึ่งประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการ (Q – Leadership) หมายถึง ผลการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวคิดการพัฒนากำหนดเป้าหมายพันธกิจ การบริหารจัดการหลักสูตร การพัฒนาสื่อการสอน การนิเทศและประเมินการสอน จนสามารถนำกลุ่มให้กระทำกิจกรรมด้านวิชาการ ให้บรรลุเป้าหมายและสามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นสำคัญจนผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยง และ/หรือครูแกนนำในโรงเรียนเกิดภาวะผู้นำทางวิชาการโดยมีผลการประเมินตามแบบประเมินด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับดีขึ้น 2) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Q – PLC) หมายถึง กิจกรรมการรวมตัวของครูเพื่อการพัฒนาและการเรียนรู้ทางวิชาชีพของตนเองและกลุ่มอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยการสนับสนุนของทีมหนุนเสริมและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง 3) ศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (Q – Learning) หมายถึง กระบวนการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการพัฒนาให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพด้วยวิธีการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้ผู้เรียน มีผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ที่ดี ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ (Learning Access) เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ พร้อมทั้งเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดี และสามารถดำรงตนในสังคมและในบริบทชุมชนของตนเองได้อย่างมีความสุข 4) การกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย (Q – Goal) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนที่มีความท้าทาย มีการกำหนดแผนการทำงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาครู ผู้เรียน 5) ระบบการใช้สารสนเทศ (Q – Info) หมายถึง การพัฒนาระบบการใช้สารสนเทศเพื่อการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งเป็นระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ติดตามดูแลนักเรียน และอำนวยความสะดวกแก่ครูตลอดทั้งการจัดทำข้อมูล เพื่อใช้ประกอบการบริหารจัดการและพัฒนาโรงเรียนในมิติที่เกี่ยวข้อง 6) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Q – Network) หมายถึง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้เกิดการทำงานร่วมกันทั้งเครือข่ายภายในและภายนอกโรงเรียนโดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาครูรุ่นใหม่ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, ม.ป.ป.ช) อีกทั้งเพื่อให้ นักเรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ตามช่วงวัยและมีผลการเรียนที่สูงขึ้น นักเรียนด้อยโอกาสได้รับการดูแลและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ครูมีทักษะพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารจัดการ โรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองอย่างเข้มแข็ง

ในการดำเนินงานที่ผ่านมา มีเป้าหมายและแผนพัฒนาที่ชัดเจน มีระบบสารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ได้ มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก มีกระบวนการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา และมีส่วนร่วมในการดูแลการศึกษาของเด็กในครอบครัว และเพื่อให้ดำเนินการหนุนเสริมการพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนา

ครูรุ่นใหม่ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในระยะที่ 1 คณะผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการหนุนเสริมโรงเรียนในโครงการครูรักถิ่นขึ้นเพื่อให้ทีมหนุนเสริมได้นำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ในการหนุนเสริมผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตามบริบทของสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาครูรุ่นใหม่ ภายใต้โครงการ“สร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนด้อยโอกาสให้เป็นครูรุ่นใหม่เพื่อสร้างคุณภาพโรงเรียนของชุมชน” หรือ “ครูรักถิ่น”

รูปแบบการหนุนเสริมโรงเรียนในโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่นเป็นแบบแผนการสนับสนุนช่วยเหลือ โรงเรียนซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) ที่มีนโยบายการหนุนเสริม ทีมหนุนเสริมส่วนกลาง ทีมหนุนเสริมระดับพื้นที่ งบประมาณ เทคนิค วิธีการ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ โดยมีกระบวนการดำเนินงานด้วยการเตรียมความพร้อมการพัฒนาคนและเครื่องมือ มีกระบวนการหนุนเสริม 3 ระยะ ตั้งแต่ก่อนดำเนินการหนุนเสริม ระหว่างหนุนเสริมมีกระบวนการ S.A.V.E Model ซึ่งมีขั้นตอน Solution (S) ร่วมเสนอแนวทาง Access (A) เข้าถึงและพัฒนา Value (V) กระจำชัดในคุณค่าและการ Encourage (E) นำพาและต่อยอด ทั้งนี้ กระบวนการ S.A.V.E Model มีการใช้หลักการการหนุนเสริมที่เหมาะสมในแต่ละขั้นตอน ได้แก่ การเปิดใจเปิดทาง การใช้เรื่องเล่าเร้าพลังการชวนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเติมเต็มต่อยอด โดยมีกลไกการขับเคลื่อนด้วยภาวะผู้นำ (Q – Leadership) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Q – PLC) และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วย Active Learning และส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ พร้อมทั้งเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Q – Learning) (สำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2564)

แม้ว่าการดำเนินงานของทีมหนุนเสริมจะมีกรอบแนวคิดและเป้าหมายชัดเจน แต่จากผลการติดตามและประเมินผลในช่วงที่ผ่านมา พบว่า การดำเนินงานของทีมหนุนเสริมอาจจะยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากขาดเครือข่ายความร่วมมือการหนุนเสริมร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน ไม่เป็นการเพิ่มภาระงานและเกิดความซ้ำซ้อนงานของโรงเรียนในโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น และยังขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานของทีมหนุนเสริม รวมถึงจำนวนของทีมหนุนเสริมไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนเป้าหมาย รวมถึงการดำเนินงานอาจจะยังขาดแนวแบบปฏิบัติที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนแต่ละพื้นที่ รวมถึงการใช้รูปแบบการพัฒนากับบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกัน (สำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2564)

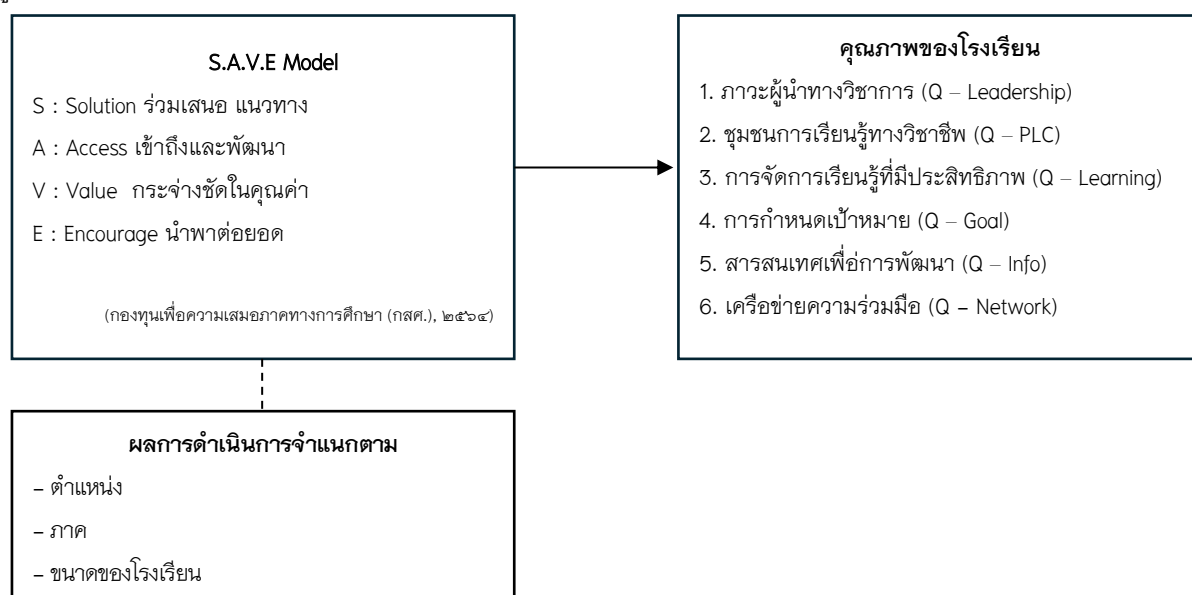
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป็นปีที่ 3 ของการดำเนินโครงการของทีมหนุนเสริมเพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนเกิดคุณภาพตามตัวชี้วัด ดังนั้น การดำเนินการวิจัยจึงได้ดำเนินการควบคู่กับการทำงานเพื่อจะได้ค้นหาสารสนเทศและข้อค้นพบเพื่อนำสู่การพัฒนาการหนุนเสริมให้มีประสิทธิภาพต่อไป การวิจัยนี้ จึงมีเป้าหมายที่จะศึกษาผลการพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล (โรงเรียนในโครงการครูรักถิ่น) ด้วยกลไกการหนุนเสริม S.A.V.E Model และเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q จำแนกตามตำแหน่ง ภาค และขนาดของโรงเรียน หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครูรักถิ่นด้วยการหนุนเสริม S.A.V.E Model เนื่องจากการเปรียบเทียบตำแหน่งภาค และขนาดของโรงเรียนจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q เหมาะสมกับผู้ที่มีบทบาท บริบทต่างกันหรือไม่ รวมถึงเพื่อนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลไกการหนุนเสริมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q ก่อนและหลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครูรักษ์ถิ่น ด้วย การหนุนเสริม S.A.V.E Model
2. เปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q จำแนกตามตำแหน่ง ภาค และขนาดของโรงเรียน หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครูรักษ์ถิ่นด้วยการหนุนเสริม S.A.V.E Model

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยนำเสนอกรอบความคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง โดยมีแบบแผนการวิจัยแบบศึกษา 1 กลุ่ม วัดผลการทดลองก่อนและหลัง (One-Group Pretest-posttest Design) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัย

Pretest	Treatment	Posttest
O ₁	X	O ₂
O ₁ แทน ผลการประเมินก่อนดำเนินการโดย ครู ผู้บริหาร ทีมหนุนเสริม		
X แทน การใช้รูปแบบการหนุนเสริม S.A.V.E Model		
O ₂ แทน ผลการประเมินก่อนดำเนินการโดย ครู ผู้บริหาร ทีมหนุนเสริม		

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ โรงเรียนโครงการศรัทธาถิ่น จำนวน 706 โรงเรียน ได้แก่ ภาคเหนือ จำนวน 243 โรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 147 โรงเรียน ภาคกลาง จำนวน 95 โรงเรียน ภาคใต้ จำนวน 221 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในโครงการศรัทธา(ษ์)ถิ่น จำนวน 249 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างวิจัยด้วยการคำนวณตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้ภาคเป็นชั้นของการสุ่ม คำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรตามภาค ทั้งหมด 4 ภาค ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยครู ผู้บริหาร และทีมหนุนเสริม ตามรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค

ภาค	ประชากร (โรงเรียน)	กลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียน)	ผู้ให้ข้อมูล			
			ครู	ผู้บริหาร	ทีมหนุนเสริม	รวม
ภาคเหนือ	243	86	86	86	86	258
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	147	52	52	52	52	156
ภาคกลาง	95	33	33	33	33	99
ภาคใต้	221	78	78	78	78	234
รวม	706	249	249	249	249	747

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q แบ่งออกเป็น 7 ตอน โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราการประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยมีรายละเอียดดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ตอนที่ 2 แบบประเมิน ด้าน Q – Leadership จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 3 แบบประเมิน ด้าน Q – PLC จำนวน 9 ข้อ ตอนที่ 4 แบบประเมิน ด้าน Q – Learning จำนวน 15 ข้อ ตอนที่ 5 แบบประเมิน ด้าน Q –Goal จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 6 แบบประเมิน ด้าน Q – Info จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 7 แบบประเมิน ด้าน Q – network จำนวน 5 ข้อ

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยนำตัวชี้วัดโรงเรียนตามกรอบความคิดในการพัฒนาครอบคลุม 3 มาตรการหลัก ได้แก่ Q-Leadership Q-PLC และ Q-learning และ 3 มาตรการเสริม ได้แก่ Q-Goal Q-Info และ Q-Network (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2565) มาสร้างเป็นแบบประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพ 6Q ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และนำแบบประเมินทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีเฉลี่ยรวมทั้งฉบับเท่ากับ .982 จากนั้นนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล กับโรงเรียนในโครงการครุรักษ์ถิ่น
2. ให้แต่ละโรงเรียนประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการคุณภาพ 6Q ก่อนดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครุรักษ์ถิ่น ด้วย การหุ้มนเสริม S.A.V.E Model ซึ่งผู้ประเมินในแต่ละโรงเรียนประกอบด้วย ครู 1 คน ผู้บริหาร 1 คน และทีมหุ้มนเสริม 1 คน ทำการประเมิน 1 ครั้ง ภายในเดือนธันวาคม 2565
3. ให้แต่ละโรงเรียนประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครุรักษ์ถิ่น ด้วย การหุ้มนเสริม S.A.V.E Model ซึ่งผู้ประเมินในแต่ละโรงเรียนประกอบด้วย ครู 1 คน ผู้บริหาร 1 คน และทีมหุ้มนเสริม 1 คน ทำการประเมิน 1 ครั้ง ภายในเดือนกันยายน 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยการ แจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานการคุณภาพ 6Q โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ดังนี้
 - ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีผลการประเมินระดับมากที่สุด
 - ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีผลการประเมินระดับมาก
 - ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีผลการประเมินระดับปานกลาง
 - ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีผลการประเมินระดับน้อย
 - ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีผลการประเมินระดับน้อยที่สุด
3. เปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานการคุณภาพ 6Q ก่อนและหลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครุรักษ์ถิ่น ด้วยการหุ้มนเสริม S.A.V.E Model โดยใช้ Nonparametric Test แบบ Wilcoxon Signed Ranks Test เนื่องจากทดสอบข้อมูลด้วยสถิติ Kolmogorov-Smirnov แล้วพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงไม่ปกติ
4. เปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานการคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครุรักษ์ถิ่น ด้วยการหุ้มนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามตำแหน่ง ภาค และขนาดของโรงเรียน โดยสถิติ Nonparametric Test แบบ Kruskal-Wallis Test และเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้สถิติ Mann-Whitney Test เนื่องจากทดสอบข้อมูลด้วยสถิติ Kolmogorov-Smirnov แล้วพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงไม่ปกติ

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1) เปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานการคุณภาพ 6Q ก่อนและหลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครุรักษ์ถิ่น ด้วย การหุ้มนเสริม S.A.V.E Model และ 2) เปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานการคุณภาพ 6Q จำแนกตามตำแหน่ง ภาค และขนาดของโรงเรียน หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครุรักษ์ถิ่นด้วยการหุ้มนเสริม S.A.V.E Model ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานการคุณภาพ 6Q ก่อนและหลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครุรักษ์ถิ่น ด้วยการหุ้มนเสริม S.A.V.E Model โดยใช้ Nonparametric Test แบบ Wilcoxon Signed Ranks Test โดยภาพรวมผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานการคุณภาพ 6Q ก่อนดำเนินการ ด้วยรูปแบบการหุ้มนเสริม S.A.V.E Model อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$, S.D = .60) มีผลการประเมินหลังดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$,

S.D = .43) และผลการประเมินหลังดำเนินการสูงกว่าก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายมาตรการคุณภาพทั้ง 6Q พบว่า Q-Leadership มีผลการประเมินหลังดำเนินการสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$ S.D = .49) รองลงมาคือ Q-Network มีผลประเมินหลังการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D = .49) นอกนั้นมีผลประเมินหลังการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และทุกมาตรการคุณภาพมีผลการประเมินหลังดำเนินการสูงกว่าก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมาตรการคุณภาพที่มีความแตกต่างกันระหว่างก่อนดำเนินการกับหลังดำเนินการมากที่สุดคือ Q-Network รองลงมาคือ Q-Info และ Q-learning ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q ก่อนและหลังดำเนินการด้วยรูปแบบการหมุนเสริม S.A.V.E Model

มาตรการคุณภาพ	N	ผลการประเมิน				Z
		ก่อนดำเนินการ		หลังดำเนินการ		
		$\bar{x}$	S.D	$\bar{x}$	S.D	
Q – Leadership	747	4.22	.66	4.53	.49	9.789*
Q – PLC	747	4.08	.68	4.46	.47	11.791*
Q – Learning	747	4.10	.62	4.48	.45	12.391*
Q –Goal	747	4.12	.66	4.49	.48	11.608*
Q – Info	747	3.99	.70	4.44	.51	12.935*
Q – Network	747	4.09	.67	4.52	.49	12.945*
รวม	747	4.11	.60	4.49	.43	12.767*

*P<.05 มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครูรักถิ่น ด้วย การหมุนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติ Nonparametric Test แบบ Kruskal–Wallis Test พบว่า ผลการประเมินหลังดำเนินการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินการตามมาตรการคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครูรักถิ่น ด้วย การหมุนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่ง	N	Mean Rank	Kruskal–Wallis H	Asymp.sig
ครู	249	379.06		
ผู้บริหาร	249	366.74	.494	.781
ทีมหมุนเสริม	249	376.19		
รวม	747			

*P<.05 มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครูรักถิ่น ด้วยการหุ้มนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามภาค โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติ Nonparametric Test แบบ Kruskal–Wallis Test และเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้สถิติ Mann–Whitney Test พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลการประเมินหลังดำเนินการสูงที่สุดและอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D = .42) รองลงมาคือ ภาคใต้ มีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.65$, S.D = .36) ส่วนภาคกลาง ($\bar{x} = 4.43$, S.D = .40) และภาคเหนือ ($\bar{x} = 4.26$, S.D = .41) มีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินหลังการดำเนินการด้วยรูปแบบการหุ้มนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามภาค พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า มีอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกัน จึงทดสอบรายคู่ โดยใช้สถิติ Mann–Whitney Test พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ มีผลการประเมินหลังดำเนินการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกนั้นมีผลการประเมินหลังดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 5 และตารางที่ 6

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครูรักถิ่น ด้วยการหุ้มนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามภาค

ภาค	N	$\bar{x}$	S.D	Mean Rank	Kruskal–Wallis H
ภาคเหนือ	258	4.26	.41	260.38	135.917*
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	156	4.66	.42	467.87	
ภาคกลาง	99	4.43	.40	342.51	
ภาคใต้	234	4.65	.36	450.01	
รวม	747				

*P<.05 มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครูรักถิ่น ด้วยการหุ้มนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามภาคเป็นรายคู่ โดยใช้สถิติ Mann–Whitney Test

เปรียบเทียบรายคู่ตามภาค		Z	Sig (2-tailed)
ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-4.681*	.000
ภาคกลาง	ภาคเหนือ	-3.857*	.000
ภาคกลาง	ภาคใต้	-4.492*	.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคเหนือ	-9.339*	.000
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	-1.278	.201
ภาคเหนือ	ภาคใต้	-10.176*	.000

*P<.05 มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินการตามมาตรฐานการคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการศรุกรักษ์ถิ่น ด้วย การหุ้มนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามขนาด โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติ Nonparametric Test แบบ Kruskal–Wallis Test และเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้สถิติ Mann–Whitney Test พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดนักเรียน 60–119 คน มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด และมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D = .44) รองลงมาคือโรงเรียนที่มีขนาดนักเรียน นักเรียน 360–719 คน มีผลดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$, S.D = .45) นอกนั้นมีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินหลังการดำเนินการด้วยรูปแบบการหุ้มนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามขนาด พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า มีอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกัน จึงทดสอบรายคู่ โดยใช้สถิติ Mann–Whitney Test พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 คู่ คือ 1) ขนาดนักเรียน 1–59 คนและนักเรียนตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป 2) นักเรียน 60–119 คน และนักเรียนตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป 3) นักเรียน 120–359 คนและนักเรียนตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป 4) นักเรียน 360–719 คนและนักเรียนตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป นอกนั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 7 และตารางที่ 8

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินการตามมาตรฐานการคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการศรุกรักษ์ถิ่น ด้วย การหุ้มนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามขนาด

ขนาด	N	$\bar{x}$	S.D.	Mean Rank	Kruskal–Wallis
นักเรียน 1–59 คน	93	4.47	.41	361.06	15.125*
นักเรียน 60–119 คน	198	4.51	.44	391.76	
นักเรียน 120–359 คน	372	4.49	.43	375.89	
นักเรียน 360–719 คน	66	4.50	.45	378.28	
นักเรียนตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป	18	4.16	.33	190.75	
รวม	747	4.49	.43		

*P<.05 มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานการคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการศรุกรักษ์ถิ่น ด้วยการหุ้มนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามภาคเป็นรายคู่ โดยใช้สถิติ Mann–Whitney Test

เปรียบเทียบรายคู่ตามขนาด		Z	Sig (2-tailed)
นักเรียน 1–59 คน	นักเรียน 60–119 คน	–1.190	.234
นักเรียน 1–59 คน	นักเรียน 120–359 คน	–.582	.560
นักเรียน 1–59 คน	นักเรียน 360–719 คน	–.541	.588
นักเรียน 1–59 คน	นักเรียนตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป	–3.292*	.001
นักเรียน 60–119 คน	นักเรียน 120–359 คน	–.836	.403
นักเรียน 60–119 คน	นักเรียน 360–719 คน	–.397	.691
นักเรียน 60–119 คน	นักเรียนตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป	–3.849*	.000
นักเรียน 120–359 คน	นักเรียน 360–719 คน	–.058	.954
นักเรียน 120–359 คน	นักเรียนตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป	–3.574*	.000
นักเรียน 360–719 คน	นักเรียนตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป	–3.241*	.001

*P<.05 มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายและสรุปผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามจุดประสงค์การวิจัย คือ 1) เปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q ก่อนและหลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการศรัทธาถิ่น ด้วย การหนุนเสริม S.A.V.E Model และ 2) เปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q จำแนกตามตำแหน่ง ภาค และขนาดของโรงเรียน หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการศรัทธาถิ่นด้วยการหนุนเสริม S.A.V.E Model รายละเอียดดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q ก่อนและหลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการศรัทธาถิ่น ด้วยการหนุนเสริม S.A.V.E Model พบว่า โดยภาพรวมผลการประเมินก่อนดำเนินการอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินหลังดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินหลังดำเนินการสูงกว่าก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายมาตรการคุณภาพทั้ง 6Q พบว่า ทุกรายการผลการประเมินหลังดำเนินการสูงกว่าก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการหนุนเสริม S.A.V.E Model มีลักษณะ เทคนิค วิธีการหนุนเสริม โดยใช้แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) การชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) การแลกเปลี่ยนแบ่งปันเรียนรู้ (Knowledge Sharing) และการอบรมพัฒนา โดยอาศัยหลักการทำงานแบบมีส่วนร่วม หลักการทำงานแบบองค์รวม หลักการทำงานอย่างมีระบบ และหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อีกทั้งทีมหนุนเสริมประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายของโครงการพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลและมีจิตอาสาร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้คำปรึกษากระตุ้นเสริมแรง ติดตามช่วยเหลือโรงเรียนปลายทาง และเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างทีมหนุนเสริมและกลุ่มเครือข่าย (Cluster) เพื่อช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตรและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Castaner & Oliveira (2020) ที่กล่าวไว้ว่าความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) การประสานงานให้ราบรื่นต่อเนื่อง (Coordination) และการให้ความร่วมมือช่วยเหลือ (Cooperation) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในทุกด้าน นอกจากนี้ การหนุนเสริมเป็นการบริหารงานในแนวระนาบและให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของเครือข่ายเชิงพื้นที่ที่ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมพัฒนาโดยการดำเนินงานโครงการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในรูปแบบกลุ่มเครือข่าย (Cluster Approach) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภัทร มหาวงค์ (2559) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนพื้นที่สูงมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิดา เหล่มตระกูล และคณะ (2562) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการหนุนเสริมทางวิชาการมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ของทีมหนุนเสริมทางวิชาการ ด้านวิธีการหนุนเสริมและด้านระบบและกลไกในการทำงานในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือ อีกทั้ง การหนุนเสริม S.A.V.E Model เป็นการหนุนเสริมโดยมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder involvement) การเสริมสร้างสมรรถนะ (Ability building) การสร้างคุณค่า (Value creation) และการเสริมพลังอย่างยั่งยืน (Empowerment) ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach: WSA) ที่เน้นการบูรณาการทุกองค์ประกอบของโรงเรียนเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน (UNESCO & UNICEF. 2021) และผลการประเมินที่ดีขึ้นในทุกองค์ประกอบของมาตรการ 6Q ยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและสนับสนุน ซึ่งเป็นการส่งเสริมสุขภาวะทางจิตใจและร่างกายของผู้เรียน (Cefai, Downes and Cavioni, 2021)

2. ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรการคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการศรัทธาถิ่น ด้วยการหนุนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ครู ผู้บริหารและทีมหนุนเสริมให้ผลการประเมินหลังดำเนินการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นแสดงว่าข้อมูลผลการประเมิน

ทั้ง 3 ส่วนคือ ครู ผู้บริหาร และทีมหนุนเสริม มีความสอดคล้องกัน อาจเป็นเพราะมีการสร้างการรับรู้ในการหนุนเสริมด้วย S.A.V.E Model อย่างทั่วถึงและมีคู่มือในการดำเนินสำหรับโรงเรียนและมีคู่มือในการดำเนินงานสำหรับทีมหนุนเสริม จึงทำให้ ครู ผู้บริหาร และทีมหนุนเสริม ทำงานได้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติ และการจัดทำ คู่มือการดำเนินงาน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการส่งเสริมการปฏิบัติงานให้มี ประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการพัฒนาโรงเรียนผ่านกลไกการหนุนเสริม เช่น S.A.V.E Model ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติงานหลากหลายระดับ ได้แก่ ครู ผู้บริหาร และทีมหนุนเสริม การมีคู่มือที่ชัดเจน ช่วยกำหนดขอบเขต บทบาท และขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ทำให้ทุกฝ่ายสามารถ ปฏิบัติตามแนวทางเดียวกัน (Standardized Practices) ซึ่งช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการตีความ และสร้างความเข้าใจร่วม (Shared Understanding) (Fullan, 2007; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561; กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2562) รวมถึงการหนุนเสริม S.A.V.E Model เน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างครู ผู้บริหาร และทีมหนุนเสริม ในการพัฒนาโรงเรียน การที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันทำให้เกิดความเข้าใจร่วมและมุมมองที่สอดคล้องกันต่อการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่ได้ อีกทั้งทุกคนที่ร่วมมือกันรู้สึกว่ามีคุณค่าและได้รับความไว้วางใจ จะส่งผลให้การประเมินและการรับรู้ต่อการดำเนินงานมีความสอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนาโรงเรียนที่ยั่งยืน (กนกพิชญ์ อุ๋นคง, 2565)

3. ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครูรักถิ่น ด้วยการหนุนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามภาค พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ภาคตะวันออกเฉยเหนือ และภาคใต้ มีผลการประเมินหลังดำเนินการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกนั้นมีผลการประเมินหลังดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการหนุนเสริมแบบ S.A.V.E Model เป็นรูปแบบที่มีลักษณะกว้าง ๆ ไม่ได้มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ซึ่งแต่ละภาคสามารถใช้เทคนิควิธีการที่แตกต่างกันตามบริบท ซึ่งสอดคล้องกับ วาโร เฟิงส์วส์ (2552) ที่กล่าวถึง รูปแบบ ว่าหมายถึงกรอบแนวคิดทางด้านหลักการวิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ อีกทั้งประสบการณ์และความพร้อมของทีมหนุนเสริมในการลงพื้นที่ช่วยเหลือ สนับสนุนโรงเรียนแต่ละภาคอาจมีลักษณะที่ความแตกต่างกัน จึงควรมีการจัดทำแนวทางการใช้รูปแบบที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม สามารถให้ทีมหนุนเสริมนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง และควรมีการอบรมพัฒนาทีมหนุนเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และนำรูปแบบไปใช้ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ สมาน อัครภูมิ (2550) ที่กล่าวว่า การสร้างหรือพัฒนารูปแบบควรจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระของรูปแบบ เครื่องมือ และเอกสารประกอบการใช้รูปแบบทั้งหมดบรรจุไว้ในคู่มือเมื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานที่สมบูรณ์ต้องรายงานการตรวจสอบรูปแบบไว้ในภาคผนวกของคู่มือเพื่อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาและนำรูปแบบไปใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

4. ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพ 6Q หลังดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในโครงการครูรักถิ่น ด้วยการหนุนเสริม S.A.V.E Model จำแนกตามขนาด พบว่า โรงเรียนที่มีขนาด 4 ขนาด คือ นักเรียน 1-59 นักเรียน 60-119 คน นักเรียน 120-359 คน นักเรียน 360-719 คน มีผลการดำเนินการไม่แตกต่างกัน ส่วนโรงเรียนที่มีขนาดตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป มีผลการดำเนินการที่แตกต่างจากโรงเรียนทั้ง 4 ขนาด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งยังมีผลการดำเนินการหลังการหนุนเสริม S.A.V.E Model ต่ำกว่าโรงเรียนทั้ง 4 ขนาด และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยหลังดำเนินการเป็นรายด้านของโรงเรียนขนาดใหญ่ ก็พบว่า Q-Learning มีคะแนนเฉลี่ย 4.11 ซึ่งต่ำที่สุดจากทั้ง 6Q โดยตัวชี้วัด Q-Learning จะมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning คือ ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ เน้นกระบวนการคิด การทำงานเป็นทีม การทำงานแบบมีส่วนร่วมและเน้นผู้เรียนให้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สะท้อนผลความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนและการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีโครงสร้างการบริหารที่สลับซับซ้อน เป็นลำดับขั้นตอน ผู้บริหารไม่ได้ลงสู่ชั้นเรียนอย่างแท้จริง

ผู้ปกครองยังมีความต้องการให้โรงเรียนจัดการบริหารวิชาการตามความต้องการของตนเอง โดยมุ่งเน้นด้านวิชาการ เพื่อการสอบเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนยอดนิยมในระดับที่สูงขึ้น ส่งผลให้ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ได้อย่างแท้จริง อีกทั้งรูปแบบการหนุนเสริมแบบ S.A.V.E Model เป็นการบริหารงานในแนวระนาบและให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของเครือข่ายเชิงพื้นที่ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมพัฒนาโดยการดำเนินงานโครงการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในรูปแบบกลุ่มเครือข่าย (Cluster Approach) ไม่ได้เป็นรูปแบบการสั่งการโดยตรงจากต้นสังกัด ดังนั้น ทีมหนุนเสริมจึงต้องสร้างการยอมรับกับผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

องค์ความรู้ที่ได้รับ

วิธีการหนุนเสริมตาม S.A.V.E Model เหมาะสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางที่มีนักเรียนจำนวนนักเรียน ต่ำกว่า 720 คน และผลการดำเนินการหนุนเสริมตาม S.A.V.E Model ในแต่ละภูมิภาคมีผลการดำเนินการที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการจัดทำแนวทางการใช้รูปแบบที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม สามารถให้ทีมหนุนเสริมนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง และควรมีการอบรมพัฒนาทีมหนุนเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการนำรูปแบบการหนุนเสริมแบบ S.A.V.E Model ไปใช้จริง

1.2 โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ทีมหนุนเสริมต้องสร้างการยอมรับให้กับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เปิดใจ และยอมรับการหนุนเสริมตามรูปแบบที่กำหนดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

1.3 รูปแบบ วิธีการ เทคนิค ที่โรงเรียนได้ปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จ ได้แก่ การใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เทคนิค Lesson Study และ PLC with Growth Mindset มาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และมีการใช้เทคนิคการสังเกตการเรียนการสอนผ่านคลิปีวิดีโอ การสร้างทัศนคติให้กับครู และการนำชิ้นงานนักเรียนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเพื่อลดความกังวลของครู ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและมีการศึกษาชั้นเรียน โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายเพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนารูปแบบการวิจัยการหนุนเสริมแบบกลุ่มโรงเรียน (Cluster Approach) และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Q – Network) ต่อการเตรียมความพร้อมครูวิจัย

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ S.A.V.E Model จำแนกตามภาคและขนาดของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กนกพิชญ์ อุ๋นคอง. (2565). **ถอดบทเรียน 4 โมเดล พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ สู่อนาคตการศึกษาที่ยั่งยืน**. จาก <https://thepotential.org/social-issues/50th-education-journey/>.
- กัลชญา ทองหัตถา. (2565). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2562). **คู่มือการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Work Manual)**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.
- จิรภัทร มหาวงค์. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 18(4), 114–127.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2552). การวิจัยและพัฒนาแบบ. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, 2(4), 9–10.
- วิดา เหล้มตระกูล, จุติมา เมทนีธร, ศศิวรรณ พชรพรรณพงษ์, นงลักษณ์ ใจฉลาด, หฤทัย อนุสรราชกิจ, อารี สาริปา, ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม และ วิทเอก สว่างจิตร์. (2562). **โครงการวิจัยและพัฒนาแนวทางการหนุนเสริมทางวิชาการเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนาครูโดยบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาระบบพี่เลี้ยง และการวิจัยเป็นฐานของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ: รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- สมาน อัครภูมิ. (2550). **เส้นทางสู่คุณภาพและมาตรฐาน** (พิมพ์ครั้งที่ 8). อุบลราชธานี: ออฟเซทการพิมพ์.
- สำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2564). **การพัฒนารูปแบบการหนุนเสริมโรงเรียนในโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น** (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา.
- สำนักงานกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. **คู่มือการดำเนินการสำหรับทีมหนุนเสริมการพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาครูรุ่นใหม่ โครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น**. กรุงเทพฯ: กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **แนวทางการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อรธพงษ์ อินทียวงค์, อนุชา กอนพวง, ปกรณ์ ประจันบาน และ ชีรศักดิ์ อุบไมยอริชัย (2566). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนทั้งระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**, 11(3), 951–964. จาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/256255>.
- Castaner, X., & Oliveira, N. (2020). Collaboration, coordination, and cooperation among organizations: Establishing the distinctive meanings of these terms through a systematic literature review. **Journal of Management**, 46(6), 965–1001.
- Cefai, C., Downes, P., & Cavioni, V. (2021). **A systemic, whole-school approach to mental health and well-being in schools in the EU** (NESET Analytical Report No. 2/2021). Publications Office of the European Union. Form <https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2021/10/NESET-AR2-2021.pdf>.
- Fullan, M. (2007). **The new meaning of educational change** (4th ed.). New York: Teachers College Press.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and psychological measurement**, 30(3), 607–610.

UNESCO & UNICEF. (2021). **How to include the whole school in foundational education for health and well-being (Briefing Sheet No. 3)**. Form

<https://www.unicef.org/media/158036/file/BSF3.%20How%20to%20Include%20the%20Whole%20School%20in%20Foundational%20Education%20for%20Health%20and%20Well-being.pdf.pdf>.